

5.4 Brugerdreven innovation – forprojekt

Udfordringer

En satsning på brugerdreven innovation udspringer af forventninger om, at det øgede fokus på brugerdreven innovation i samspil med andre innovationsformer kan løfte den samlede innovationskraft i regionen og involvere flere virksomheder i innovationsaktiviteter. Innovative virksomheder har allerede gode erfaringer med at udvikle nye produkter og services ved at inddrage brugernes viden (en undersøgelse fra FORA, 2005, viser, at virksomheder angiver kunderne, som den hyppigste kilde til innovation), men den systematiske anvendelse af brugerdrevene metoder er endnu ikke udbredt.

Brugerdreven innovation har væsentlige potentialer til forbedring af konkurrenceevnen og skabe vækst i virksomhederne. Der forestår dog en række udfordringer:

- Fremme tilgængeligheden af de bidrag, som brugerdreven innovation i samspil med andre innovationsformer kan yde til forretningsudvikling i den private sektor og til kvalitetsforøgelse i den offentlige sektor. Dette kan ske ved at brugernes innovationskraft motiveres, indfanges og kommercialiseres.
- Udvikling og formidling af viden om brugerdreven innovation (påpeges bl.a. som en udfordring af The Nordic Innovation Centre). Der er i forlængelse heraf behov for at ledeses- og kompetenceudvikling, som kan fremme virksomhedernes anvendelse af brugerdreven innovation.
- Udvikling af det potentiale, som Danmark, ifølge den amerikanske professor Eric von Hippel, har for at blive et af de førende lande i verden til brugerdreven innovation, bl.a. på grund af den flade organisationsstruktur og tradition for kontakt til brugerne.

Det foreslås, at Vækstforum satser på at skabe et vidensmiljø for brugerdreven innovation i regionen, herunder et større demonstrationsprojekt med afsæt i det sociale område. Vidensmiljøet vil kunne antage forskellige organisatoriske former, og den optimale organiseringsform skal endeligt defineres efter en undersøgelse af behov og interesserter.

I forhold til Vækstforums strategiske kriterier for initiativer, forholder det konkrete initiativ sig til

- kriterium 2 om styrkelse, koordinering med igangværende initiativer indenfor området
- kriterium 4 om vægtning af det internationale perspektiv og den forøgede regionale konkurrencekraft
- kriterium 5 om gennemførelse af initiativet i et privat-offentligt samarbejde
- kriterium 6 om flere finansieringskilder

Mål og delmål

Med en større strategisk satsning på udvikling af metoder til og formidling af anvendelsen af brugerdreven innovation, vil regionen øge private og offentlige virksomheders succesrate, når det gælder nye produkter, services og koncepter tilpasset fremtidens mere og mere differentierede og individualiserede efterspørgsel. Satsningen vil betyde et hurtigere, mere systematiseret og kvalificeret udviklingsforløb fra idé til produkt. Og fremme en produktudvikling, der har øget chance for kundetilfredshed og for større markedsandele.

Som en del af denne satsning gennemføres et demonstrationsprojekt, og der dannes et vidensmiljø i regionen. Der gennemføres et forprojekt for nærmere at identificere behov og mulige interesserter og aktører.

Overordnet indhold og ydelser

Den brugerdrevne innovation er en innovationsform, der besidder et stort potentiale, og området er højt prioriteret på såvel nationalt niveau, som i nordisk regi og i EU. Regeringen har bl.a. som en del af globaliseringspuljen iværksat et program for brugerdreven innovation og afsat en årlig ramme på 100 mio. kr. indenfor hvilken Erhvervs- og Byggestyrelsen iværksætter et virksomhedsprogram. Virksomhedsprogrammet har 3 indsatsområder, herunder en regional del, hvor hvert vækstforum får mulighed for at igangsætte mindst ét større projekt i 2007 i størrelsesordenen 5-8 mio. kr.

Brugerdreven innovation kan tage afsæt i forskellige typer af brugere. Brugere dækker, alt efter om sammenhængen er offentlig eller privat, over kunder, brugere – slutbrugere og lead-brugere – og medarbejdere. Innovationsformen er særligt aktuel i en tid, hvor såvel private, som offentlige virksomheder udfordres af brugernes mere og mere individualiserede behov. Behov, der kan skabe bedre og billigere produkter og ydelser, såvel som forretningsudvikling.

Den brugerdrevne innovation er tvedelt og arbejder med:

1. Udvikling af mere systematiske metoder til forståelse af brugernes behov. De kombinerer kendte metoder, som fokusgruppeinterviews og brugertilfredshedsundersøgelser, med metoder og analyser fra videnskaber som sociologi, antropologi og psykologi. Det er typisk tids- og ressourcekrævende metoder, som sammen med andre innovationsmetoder indgår i virksomhedernes innovationsstrategier.
2. Udvikling af mere systematiske metoder til den direkte inddragelse af brugere – ofte kaldet brugerinnovation – som kan blive et væsentligt alternativ til de ressourcekrævende behovsundersøgelser. Metoderne arbejder bl.a. med "user toolkits" samt producentens opbygning af "communities" af brugere, der indgår som aktive medskabere i udviklingen af produkter, services og koncepter. Afprøvning af prototyper foregår endvidere her i tæt kontakt til brugernes eget miljø. IT-baserede kommunikationsformer er af afgørende betydning for udbyttet af brugerinddragelsen.

Det foreslåede vidensmiljø skal være en tværfaglig dynamo, hvor aktører fra såvel erhverv, forskning og vidensmiljøer, herunder de eksisterende tværfaglige vidensmiljøer i regionen, kan bidrage til indsamling og omsætning af potentialerne i brugerdreven innovation. Her skal sættes på metodeudvikling, men også eksperimenter, dokumentation og kommunikation/formidling for at opnå størst mulig effekt af indsatsen. [Internationale aktører skal inddrages](#) for at få yderligere [bidrag fra forskning og vidensmiljøer](#).

Regionen har en lang række innovative virksomheder, der udgør et stort potentiale som væsentlige partnere i et vidensmiljø for brugerdreven innovation. Regionen har endvidere en række stærke videninstitutioner med blandt andre Alexandra Instituttet, ISIS Katrinebjerg, HIH, Teknologisk Institut og Innovation Lab, som, i samspil med regionens virksomheder, er et vitalt udgangspunkt for en målrettet og underbygget indsats indenfor brugerdreven innovation.

Det foreslåede demonstrationsprojekt, der kan organiseres som et offentligt/privat partnerskab, sigter mod at fremme den brugerdrevne innovation indenfor det sociale område. Fokus kan ligge på udviklingen af nye koncepter, teknologier og produkter, som kan styrke virksomhedernes konkurrenceevne og derved resultere i større markedsandele. Udviklingen skal ske i et samspil mellem slutbrugere, medarbejdere, foreninger, producenter, design og forskning. Da der i regionen er positive erfaringer med et samarbejde indenfor handicapområdet og et internationalt samarbejde om erhvervsfremme i Shanghai, er det oplagt at vælge dette område i demonstrationsprojektet. Udvikling af handicapteknologi og IKT indgår i projektet. [Viden fra internationale kilder skal også inddrages](#).

En række af regionens stærke aktører er samlet om Marselisborg Centret med Hjælpemiddel-instituttet og Marselisborg Centrets Udviklingsfunktion. Her findes endvidere Smart House konceptet, der er udviklet i et offentligt/privat samspil. Hertil kommer Hammel NeuroCenter og forskningsenheden samme sted. De samarbejder med statslige aktører som Statens Videncenter for Bevægelseshandicappede, VISO og lokale aktører, som Videnteam og Hjælpemiddelcentraler.

Forprojektet, der forankres i en projektgruppe og afsluttes primo juni 2007, skal afdække behov og interesse for demonstrationsprojektet samt mulighederne for dannelse af et vidensmiljø omkring brugerreven innovation. Forprojektet henter viden fra relevante aktører og fra forskningen. På basis af disse bidrag udarbejdes en plan for indhold i og organisering af et vidensmiljø for brugerreven innovation, og der udarbejdes et kommissorium for det videre arbejde med demonstrationsprojektet.

Forprojektet for vidensmiljø for brugerreven innovation og demonstrationsprojektet omfatter:

- At det undersøges, hvad der efterspørges.
- At centrale forskningsmæssige resultater og viden inddrages.
- At den relevante aktørgruppe identificeres.
- At aktørgruppens viden medinddrages og behov identificeres.
- At den opsamlede viden danner baggrund for analyse, der bidrager til identifikation af vision og strategi.

Forprojektet vil kunne identificere en opstart af demonstrationsprojektet over 4 faser, som følger:

1. Baggrundsfasen

En gruppe af centrale aktører idéudvikler i forhold til områder, der har afgørende betydning, når der skal udvikles handicapteknologi og IKT, der er til gavn for brugere med funktionsnedsættelser, typisk et bevægelseshandicap. Aktørerne skal have fokus på hvordan brugerreven innovation kan anvendes til udvikling af handicapteknologi, der kan kommercialiseres og give brugerne mulighed for en mere selvstændig livsførelse.

2. Ide og behovsafdækningsfasen

Der identificeres en vision for arbejdet, skabes flere kvalificerede ideer og tages kontakt til relevante aktører, der motiveres til aktiv deltagelse.

3. Konkretiseringsfasen

På en eller flere temadage med deltagelse af en række aktører, inkl. brugere og repræsentanter for brugere, identificeres og produceres en række centrale temaer/områder, der kan udmøntes i ideer til konkret udvikling af prototyper med henblik på produktion. Temadagens slutprodukt er en række konkrete forslag – f.eks. 10 - der viderebearbejdes i et tilsvarende antal grupper.

4. Indsatsfasen

Arbejdet med udvikling af prototyperne følges af indsatsgrupper, der kan bistå den enkelte virksomhed med produktudvikling. Indsatsgrupperne består dels af de forskellige aktører, dels af forskere og videnformidlere.

Aktører

DI, producenter, vidensmiljøer, forskning, offentlige organisationer, faglige organisationer og foreninger, brancheforeninger, producenter, IKT-virksomheder, designvirksomheder og kommuner.

Projektgruppe

Til forprojektet udpeges en tværfaglig projektgruppe af Vækstforum, bestående af repræsentanter fra regionens vidensmiljøer og offentlige og private virksomheder, herunder branche- og faglige organisationer, samt repræsentanter for arbejdsmarkedets parter.

Økonomi

BILAG PKT. 9 – Vækstforums møde 6. februar 2007

Indikativ økonomiramme for vidensmiljø for brugerdreven innovation og demonstrationsprojektet:

Region	EU	Andre	I alt
5 mio. kr.	5 mio. kr.	10 mio. kr.	20 mio. kr.

Tidsplan

Forprojektet til begge initiativer iværksættes umiddelbart efter godkendelse fra vækstforum og forventes afsluttet forud for Vækstforums 3. møde den 13. juni.